

KONSTNÄRERNAS JOBPAKT INFÖR RIKSDAGSVALET 2014

KRO / KIF

Konstnärernas Riksorganisation
Sveriges Konsthantverkare &
Industriformgivare

Tio förslag som skulle förändra konstscenen

Den fria konsten slår broar genom tid och rum. Den delar erfarenheter mellan människor. Samtidigt som konsten har ett egenvärde skapar konstnärerna olika värden i samhället. Som FN slår fast i en ny rapport: *En fri konst är central för demokratin och för vår förståelse av att vara människa.* Och varje offentligt satsad krona på Nordiska Akvarellmuseet genererar ett 20 gånger större samhällsekonomiskt värde, enligt forskare vid Handelshögskolan i Göteborg.

Men en vital konstscen kräver att konstnärerna kan verka under rimliga villkor. Hur ska vi annars få unga människor att våga satsa på konsten? *Sex av tio svenska konstnärer har idag en månadsinkomst på under 13 300 kr.* Ändå investerar staten bara ett par procent av kulturbudgeten på den samtida konsten. Med en expansiv konstpolitik, där efterfrågan på konst och konsthantverk stimuleras och konstnärerna i högre utsträckning får betalt för sitt arbete med utställningar och andra konstnärliga verksamheter, skulle fler av Sveriges välutbildade konstnärer försörja sig på det de är utbildade för: konsten. Arbeten skulle alltså frigöras i andra sektorer.

Med följande tio förslag kan villkoren för konsten förändras i grunden och därmed göra det möjligt för flera tusen bild- och formkonstnärer att vara yrkesverksamma just som konstnärer.

1. Lägg minst en procent av statsbudgeten på kultur från och med 2015.

2. Gör bild- och formkonsten till ett prioriterat kulturområde efter årets val. Staten behöver en nationell strategi och ett handlingsprogram för bild- och formområdet. Den bör ta ett helhetsgrepp på konstscenen och bild- och formkonstnärers ekonomiska och sociala villkor.

3. Fördubbla statens stöd till bild- och formkonsten. Det frigör resurser för att stimulera konstmarknaden, finansiera MU-avtalet, stimulera fler aktörer att anta procentregeln för konstnärlig gestaltning, bygga ut den upphovsrättsligt baserade IV-ersättningen, göra korttidsstipendier pensionsgrundande, tillföra projektmedel till bild- och form etc.

4. Ställ krav på att landets alla utställningsarrangörer som erhåller statliga bidrag ska tillämpa MU-avtalet fullt ut.

5. Erbjud ett startpaket för kommuner, landsting och fastighetsbolag som antar procentregeln för konstnärlig gestaltning vid ny- och ombyggnad. Det här är särskilt viktigt i en tid då miljonprogramsområdena ska rustas upp. Ge myndigheter och statliga bolag ett särskilt direktiv i enlighet med Konstnärsnämndens nya rapport.

6. Stärk upphovsrätten för bild och form. IV-ersättningen bör nå samma nivå som bibliotekersättningens individuella del (15 mkr saknas). Bildkonstnärernas rättigheter inom upphovsrätten är starkt beskuren och effekterna av det bör mildras. Förstärk konstnärns förhandlingsposition vid uppdrag. Stärk följerrätten genom att revidera EU-direktivet och inför effektiva sanktionsåtgärder för att säkerställa redovisning från konsthandeln.

7. Stimulera efterfrågan på konst och konsthantverk så att fler konstnärer kan försörja sig som konstnärer. Inför kultur moms mot svarande bokmomsen (6 %) och en avdragsrätt för företags förstagångsinköp av ny samtida konst.

8. Social trygghet för kulturskapare ger en självständig konstnärskår och fri konst. Anpassa trygghetssystemen för konstnärer och konsthantverkare som ofta har små och oregelbundna inkomster och är kombinatorer (både företagare och anställd). Systemen ska skapa incitament för ett livslångt konstnärskap. Socialförsäkringsutredningen bör uppmuntras att särskilt utreda kulturskapares förutsättningar.

9. Garantera kulturskaparna konstnärlig frihet och upprätthåll principen om en armlängds avstånd i relationen till offentliga och privata finansiärer. Stärk jämställdhets- och mångfaldsarbetet inom kulturmyndigheter och konstinstitutioner.

10. Alla gymnasieelever bör få läsa minst ett estetiskt ämne och landets alla barn erbjudas möjlighet att ta del av kulturskolan (även möjlighet till bild och form).